

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MONDING GROTE NETE (SG_R3_NET_25)

NIJLEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Monding Grote Nete” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Nijlen

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied betreft onbebouwde percelen tussen de Liersesteenweg en de Grote Nete te Kessel.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Grote Nete vormt de zuidelijke grens van het signaalgebied.

Oppervlakte: 0,44 ha

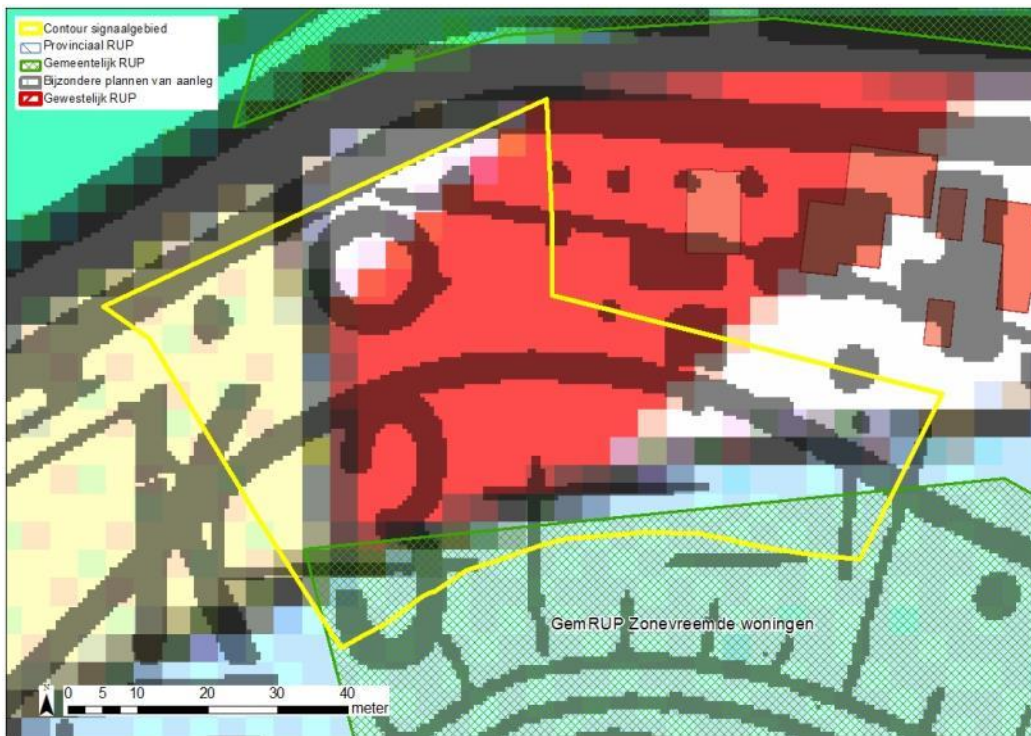
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit 2 onbebouwde, grotendeels beboste, percelen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Vanuit het lokaal overleg werd tijdens de selectie van de prioritaire signaalgebieden reeks 3 aandacht gevraagd voor het woongebied met landelijk karakter ter hoogte van de grens Lier-Nijlen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke GIS-matig afgebakende contour omvatte de vallei van de Grote Nete tussen Gestebeek/Plasloop en spoorlijn Lier - Heist-op-den-Berg. Gezien evenwel de belangrijke overlap met het komende planproces ifv Sigma Nete en Kleine Nete wordt het merendeel van de oorspronkelijke contour mee geïntegreerd in dit planproces (opmaak GRUP).

De perimeter van het signaalgebied wordt dan ook beperkt tot het woongebied met landelijk karakter langs de Liersesteenweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkarten kent het signaalgebied grotendeels een grote overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

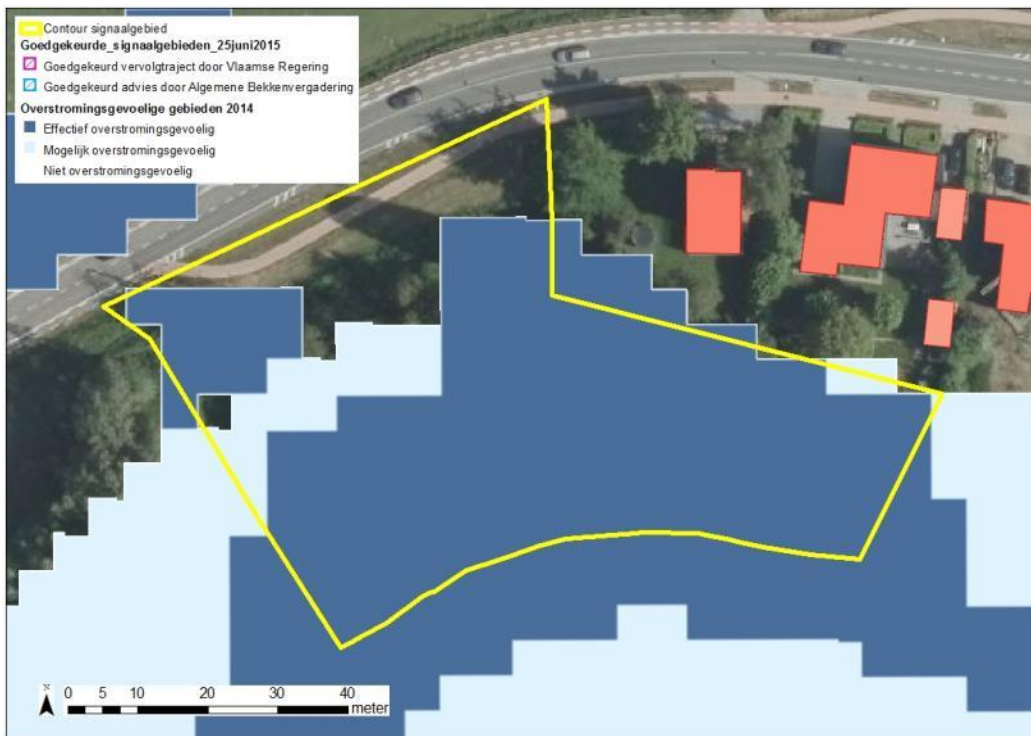
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De ORBP-kaarten omvatten enkel de onbevaarbare waterlopen. Er is geen klimaattoets beschikbaar ter hoogte van het signaalgebied.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied heeft een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart. Het gebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart en overstroomde in 2003 (ROG inventarisaties).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het woongebied met landelijk karakter grenst rechtstreeks aan de Grote Nete-dijk. Bouwen in de onmiddellijke vallei van een waterloop is principieel niet gewenst, en zeker niet in een gebied met een grote reële overstromingskans (terugkeerperiode in grootteorde van 10 jaar).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In de herziening van het gemeentelijk structuurplan (oktober 2013) is er geen uitspraak gedaan over het gebied in het kader van de woningprogrammatie. Wel wordt de volledige vallei van de Grote Nete aangeduid als onderdeel van de landschappelijke en toeristische eenheid, alsook als natuurkerngebied. Een herbestemming van dit signaalgebied ligt dan ook in de lijn van het vrijwaren van de vallei van de Grote Nete.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor de ruimere omgeving wordt het planproces (GRUP) in het kader van Sigma Nete en Kleine Nete momenteel voorbereid.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/2014 te Lier (gemeente niet aanwezig)
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Griet Van Olmen aanwezig)
- Overleg opmaak startbeslissing op 22/06/2015 te Nijlen. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Pieter Heylen (gemeente Nijlen), Jef Boekaerts (gemeente Nijlen), Veerle Boeckstaens (gemeente Nijlen, schepen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid).
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op donderdag 01/10/15. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriels (bekkensecretariaat Nete), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

De gemeente bevestigt tijdens het overleg het problematische karakter en de feitelijke onbebouwbaarheid van het gebied.

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied kent een hoge overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling, compatibel met het watersysteem, is aangewezen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Startbeslissing wordt mee ingebracht in het planproces in het kader van Sigma Nete en Kleine Nete.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een grote overstromingskans. De huidige bestemming is bijgevolg niet compatibel met het watersysteem. Het woongebied met landelijk karakter wordt binnen het lopend planproces in het kader van AGNAS Nete en Kleine Nete herbestemd naar een bestemming compatibel met de hoge overstromingskans.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.